

Otrok bo v šoli vključen v dejavnosti, varstva ne bo več

Jutranje varstvo in podaljšano bivanje bosta v celoti strukturirana, kot pravi minister, samo varstvo ne bo možno.

📷 [Odpri galerijo](#)

Šole, ki so novi razširjeni program izvajale v celoti, so zadovoljne, tiste, ki to še čaka, pa imajo še veliko vprašanj brez odgovorov. FOTO: Črt Piksi

Špela Kuralt

🕒 12.03.2024 ob 05:00

Minister za vzgojo in izobraževanje **Darjo Felda** je po včerajšnji okrogli mizi, ki jo je ob tridnevnem posvetu pripravilo Združenje ravnateljcev in pomočnikov ravnateljcev Slovenije, poudaril, da učenci z novelo zakona o osnovni šoli ne bodo izgubili jutranjega varstva, podaljšanega bivanja, dopolnilnega, dodatnega pouka ... Zakaj so potem sploh spreminjali zakon? Minister odgovarja, da vse vendarle ne ostaja enako: »Vsak, ki bo vstopil v šolo, bo imel dejavnost.«

Kot smo že poročali, je razširjeni program (RAP) v osnovni šoli doslej obsegal podaljšano bivanje, jutranje varstvo, dodatni, dopolnilni pouk, interesne dejavnosti in pouk neobveznih izbirnih predmetov. To so v noveli zakona črtali in zapisali, da se v RAP »izvajajo organizirane oblike vzgojno-izobraževalnega dela z učenci, ki vključujejo vsebinska področja: gibanje in zdravje za dobro telesno in duševno počutje, kulturno in državljsko vzgojo ter učenje učenja«.

Nič več dopolnilnega, dodatnega pouka, interesnih dejavnosti ...

Tako na ministrstvu kot na zavodu za šolstvo pojasnjujejo, da bodo otroci še vedno lahko v šoli od šeste ure zjutraj do poznega popoldneva, a način dela se bo spremenil. »Do zdaj je bilo jutranje varstvo urejeno tako, da je otrok prišel v šolo in čakal, da se začne pouk. Zdaj pa bo imel zraven dejavnost,« je dejal minister Felda. Podobno je razložil direktor Zavoda RS za šolstvo **Vinko Logaj**: »Želimo, da bi bil jutranji čas obogaten tudi z vsebinami, da ne bi bil samo varstvo.«

Veliko vprašanj

Enako velja za popoldanski čas. Otrokom bodo dali na voljo različne dejavnosti, vanje se bodo vključevali prostovoljno. Kaj če se ne bodo hoteli vključiti nikamor, starši pa ne morejo priti po njih po koncu pouka? Bo zanje vendarle možno »le« varstvo? »Ne, tega pa ne bo. Kar bo potekalo, bo vedno z neko vsebino. Ne da otrok samo čaka. Vsebina je lahko tudi delanje domačih nalog. Želimo, da se čas, ko je otrok v šoli, čim bolje izkoristi, da otroka pripravimo na življenje,« je dejal minister. Logaj pa je na enako vprašanje odgovoril: »Moramo se vprašati o vlogi šole. Ne vem, ali si kdo želi, da otrok pride v šolo, sedi v kotu in čaka. Verjamem, da učitelji poznajo učence, in ko so učenci motivirani, so tudi aktivni. Da pa pride v šolo in nič ne počne, se mi zdi absurdno.«

Kljub dvomom NPZ obvezen za vse tudi v 3. razredu

A prav to je vprašanje, ki še vedno bega ravnateljico OŠ Lava **Marijano Kolenko**: »Do konca marca so obljubili konkretne rešitve. Počakali bomo, da bomo sploh znali načrtovati za september. Mislim sicer, da je bilo zdaj veliko možnosti za nestrukturirane dejavnosti, kjer so otroci in učitelji sami veliko prispevali v podaljšano bivanje, zlasti ustvarjalni vidik. Zdaj dobivamo strukturo znotraj RAP. Ne vem, kje bo to puščalo prostor za tiste, ki se ne bodo želeli vključiti v to strukturo. To je zame temeljno vprašanje.« Veliko vprašanje bo tudi kader. Ure bodo sistemizirane, vsaka bo dolga 45 minut, kar je ena od bistvenih novosti. To se zdi vsem dobro, a v nekaterih šolah ne vedo, kdo bo te ure izvajal.

RAP bodo šole uvajale postopno. Septembra se bo vključilo 144 šol. Vse so razširjeni program vsaj v nekem delu poskusno že izvajale, a le 46 šol v celoti; 98 šol ga je izvajalo le v sklopu gibanje in zdravje, kar pomeni, da morajo celotno organizacijo za dva sklopa še pripraviti. Leta 2025 se bo pridružilo naslednjih 80 šol, leta 2027 bodo v RAP vse. Po zakonu bo novih 80 šol določil minister. Kako jih bo določil, minister odgovarja, da je to »stvar dogovorov, pogovorov, treba bo najti skupni jezik«.

Največ razprave o NPZ in obveznem drugem tujem jeziku

Nekateri bodo z veseljem počakali, med njimi tudi OŠ Škofljica, ki je s 1373 učenci največja šola v državi. Ravnatelj **Roman Brunšek** pravi, da verjame, da je v RAP marsikaj pozitivnega, a da je za njegovo šolo to v tem trenutku prevelik organizacijski zalogaj: »Zlasti je problem izbirnost. Želeli bi si, da bi otrok vztrajal v neki dejavnosti celo leto, da to ni prosto prehajanje in odhajanje. To me skrbi.«

Financiranje

Še vedno je veliko vprašanje tudi financiranje. Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (ZOFVI) namreč natančno določa, da se iz državnega proračuna financirajo dopolnilni, dodatni pouk, interesne dejavnosti, podaljšano bivanje ... Vsega tega pod tem imenom ni več. Minister je dejal, da so spremembe ZOFVI že pripravljene, a da čakajo še na spremembe zakona o šolski inšpekciji, ker morajo oba zakona sprejemati skupaj: »Verjetno bo že proti koncu tega meseca ali aprila šlo vse v medresorsko usklajevanje in na e-demokracijo. Smo pa že na začetku razmišljali, da bi lahko nastala težava pri dvigu proračunskih sredstev za ministrstvo naenkrat, tako da smo šli v postopnost. Letos bo denar za vse šole, ki so že bile v poskusu, prihodnje leto za naslednjih 80 šol. Počasi bomo dvigovali sredstva.«

Priseljence bi postopno vključevali v pouk

Šole, ki so RAP izvajale v celoti, so z njim zadovoljne. Ravnateljica OŠ Lovrenc na Pohorju **Marija Osvald Novak** pravi, da so se spraševali, kaj otroci potrebujejo, priznava pa, da so imeli sprva ogromno dela, zlasti organizacijskega. Po nekaj letih izvajanja so šole, ki so to izvajale v celoti, skupno deset odstotkov vseh šol v državi, hotele sistemsko ureditev. Tako je RAP od poskusa, ki ga je pet let izvajal zavod za šolstvo, prišel v zakon. Od šolskega leta 2018/2019 do 31. avgusta 2023 je bilo zanj porabljenih 243.090 evrov. Po zakonu bo postopno uvajanje RAP spremljal zavod za šolstvo. Koliko bo to stalo, nam z ministrstva še niso odgovorili.

Nedomišljeno

Glavni tajnik Sviza **Branimir Štrukelj** poudarja, da je treba spremembe v šolstvu uvajati premišljeno: »Uvajanje RAP je primer nasprotnega, nedomišljenega ravnanja, kjer se ministrstvo šele po uveljavitvi spremembe postopno zave, kako ta učinkuje na organizacijo sistema. To je narejeno amatersko in je hkrati škodljivo.« Štrukelj se sprašuje, zakaj niso ZOFVI spremenili hkrati z zakonom o osnovni šoli: »Če bi se predlagatelj lotil uvajanja koncepta RAP sistematično, bi hkrati pripravil tudi nujno potrebne spremembe pravilnika o normativih in standardih ter se pri tem usklajeval z reprezentativnimi sindikati, zlasti s Svizom.«

Gibanje odvisno od naklonjenosti vodstev šol

Pričakuje, da bodo potrebne spremembe pravilnika prinesle verjetno tudi posege v sistemizacijo delovnih mest in pogodbe o zaposlitvi: »Zelo dvomim, da se to lahko zgodi pravočasno oziroma menim, da se bo zgodilo v histeriji, ko bo časa zmanjkovalo. Ni težko predvideti, da bomo po 1. septembru 2024 soočeni s številnimi pomanjkljivostmi.«

Oster je tudi **Gregor Starc** s **Fakultete za šport**. Tam so bili do RAP ves čas zelo kritični, saj zagovarjajo, da bi morali imeti vsi učenci več gibanja, ne le tisti, ki se zanj odločijo. Starc je naredil tudi analizo in primerjal prvošolčke šol, ki so se leta 2019 vključile v RAP, in prvošolčke tistih šol, ki se niso vključile v RAP: »Otroci, ki so v RAP, so bistveno manj gibalno

<https://www.delo.si/novice/slovenija/otrok-v-soli-...>

5 / 5

napredovali kot tisti, ki niso bili v RAP. To je skregano z vsako logiko, kaže pa na to, da so zelo verjetno na tistih šolah, kjer niso imeli RAP, imeli interesne dejavnosti veliko bolj intenzivne, v šolo so morda vstopala tudi društva, ki so imela vadbe različnih športov. Kako bo zdaj, ne vemo. So pa imeli v RAP otroci bistveno manj intenzivne dejavnosti. Poleg tega so v sklopu gibanje in zdravje razna sproščanja, joge in podobne reči, ki nimajo v prvi triadi kaj početi, ker nimajo nobenega pametnega učinka na otroke in kradejo čas intenzivnim telesnim dejavnostim. Zato bo RAP neučinkovit.«

Učenci bodo v sedmem razredu dobili še drugi tuj jezik

Starc še dodaja, da je ključen problem, ker RAP promovirajo kot nekaj, kar je za vse, v resnici pa gre za izbirnost, v tretji triadi teh otrok praktično ni: »Eksperiment je trajal nekaj let, pa niso naredili nobene vsebinske evalvacije, ki bi pokazala, kakšen učinek ima določena dejavnost na otroke. Tega niso testirali, učinka niso izmerili. Nekaj sprejemajo na suho, ker se jim zdi, da bi bilo to dobro. To, da se imamo fajn, ne more biti argument.«